

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 4 fillér.

MÉRELEMNK BETENKINT EGYZER:

szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlévőirat (város-
akna, földszint 7. sz. ide
küldendők a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi Könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők az
előfizetési díjak és hirdete-
tesek.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Szedjük-e díjat a hatósági bizonyítványok után ?

Aki ismeri közigazgatásunkat, jól tudja, hogy a városi Tanács rengeteg sablonos munkát végez a különböző hatósági-, erkölcsi- és becsülbizonyítványok kiadásával. Körülbelül két-háromezrere tehető ezen bizonyítványok száma, melyeket a városi Tanács ingyen állít ki, körültekintően beszerzett hiteles adatok alapján.

Az ilyen bizonyítványok száma napról-napra emelkedik és miután igen sok dolgot ad a rendőrségnek és Tanácsnak, több város elhatározta, hogy ezen bizonyítványok kiállításáért máskélt díjat vesz a felektől.

A kiállítandó bizonyítványok után szedendő díj nemcsak bizonyos jövedelmet hajt a városi pénztárnak, hanem méltányosnak is mondható, mert elvégre a hatósági bizonyítványok legtöbbjét bizonyos előnyök és kedvezmények elérése okából kérik a felek. Ezen kedvezmények esetleges eléréseivel szemben igazán csekély teher az a néhány korona, melyet a fél a kiállítandó bizonyítványért fizet. Természetesen nem esnek díjazás alá az olyan bizonyítványok, melyek szegénységet vagy vagyontalanságot igazolnak. Másrészt, ha nem is olyan magas az összeg, mely ezend íjak címén évente befolyik a házi-pénztárba, vagy bármely célra szolgáló alapha, mégis hoz valamelyes jövedelmet, amit nem szabad kicsinyelnünk, éppen most, mikor városunk háztartása nagyon is meg van terhelve és a városi Tanács minden eddig kihasználatlan forrást igyekszik megnyitni a város jövedelmének gyarapítására.

Ezen díjak megállapítására nem kell sem értekezleteket, sem üléseket összehívni, hanem megalkotni sürögősen egy szabályrendelet tervezetet és azt közgyűlés elé vinni. Legyen ezen szabályrendelet rövid, velős és világos. Etlebe kell léptetni mielőbb, anélkül, hogy előzőleg felhánynánk a levéltár annak kimutatására, hogy az előző években hány szegénységi-, erkölcsi-, hatósági-, becsü- és egyéb bizonyítványt adott ki a Tanács.

Ezzel kapcsolatban nagyon helyes volna arról is gondoskodni, hogy a különböző bizonyítványok kiadása gyorsabban történjék, mert bizony-bizony megcsik az, hogy a sürögősen kért különböző bizonyítványokat a felek csak két-három hét múlva kapják meg. Igaz, hogy a magyar ember természetében fekszik, hogy ügyes-bajos dolgának elintézését az utolsó percekre hagyja, másrészt azonban bizonyos, hogy egy-egy bizonyítványt a mostani rendszer megváltoztatásával gyorsabban is ki lehetne állítani.

Mindazt, ami a felek kényelmét előmozdítja, ami érdekeiknek kedves és a közigazgatási ügyek menetét gyorsítja — be kell állítani a közigazgatás menetébe. Ha pedig ezen felül az újítás hasznos is, kétszeresen igyekszni kell az eddigi állapotban változtatni.

Egy ilyen szabályrendelet-tervezet, vagy talán még csak indítvány fekkd a városi Tanács előtt pár évvel ezelőtt. Vegyük azt elő, vagy alkossunk egy újat és lép-
tesük azt mielőbb életbe.

Szociális problémák.

Megakadt a szemem egy vidéki városból írott panaszon. S mert vádja szociális életünknek igazán sarkalatos sajátágára vet fényes világot, egy kissé közelebből akarom megvilágítani. Azt írja a panaszos, hogy talaly egy híres gyümölcstermő vidékről a termelő hirdetése szerint elsőrangú, kézzelzedett, külön-külön papirosba csomagolt, válogatott asztali fajalmát rendelt egyenesen magától a termelőtől s mikor kibontotta a csomagot, benne nedves polyva között ütött-vert, részben rothadásnak indult, selejtes, ugynevezett hulladékgyümölcsöt talált. Sőt, ugy látszott, hogy a kellő súly kikerüljön, a csomag aljára nem kevésbé selejtes, penészes, összelapított citromok voltak csomagolva. A reklamációjára még csak választ sem kapott. S e tapasztalatából azt az elszomorító következtetést vonja le, hogy a drágaság megszüntetését célzó azt a szociális eljárást, mely szerint egyenesen a termelőtől rendeljük gyümölcsöt, megakadályozza Magyarországban a termelőnek kereskedelmi irrealitása.

Igazán találó szót mondott. Találó a szava a mi egész szociális életviszonyunkra. A kereskedelemről a legtöbb esetben nem kell több szót vesztegetnünk. Ugyan melyikünknek nem volt még soha panasz a tej, a hus, a gyümölcs, a ruha s más egyéb dolgoknak rosszassága ellen? Melyikünk ne ismerné gyümölcsöseinknek azt a rendes furlangját, hogy a kosaruknak elejére legszebb gyümölcsüket rakják s a vásárlóknak rendezen a maguk felé, befelé rakott rosszabból adnak? A kereskedelem kívül megtaláljuk ezt az irrealitást szociális életünknek minden területén. Nem egyéb ez, mint az az ellenmondás érvényesülésünkben, melyet fogva mások vagyunk, mint amilyeneknek látszunk, más a gondolatunk, mint az érzésünk s az érzésünk ismét más, mint a cselekedetünk.

Mert hiába, örkérvényes a logikának azonosossági törvénye még a szociális életjelenségekre nézve is. Annak a logikai alapjátélnak, hogy minden dolog azonos önmagával, még az életben, a társas érintkezésben is kivételt nem ismerő érvényességűnek kell maradnia. Csak ami önmagának teljesen megfelelő, ami egyetlenség ponton sem áll ellenmondásban, önmagával, az lehet igaz, tökéletes, becsületes, tehát minden tekintetben reális. Az önmagának meg nem felelő, a magamagának ellenmondó, hazug, tökéletlen, becsületes, azaz minden tekintetben irrealis.

Nemcsak termelőinknél találunk azonban kereskedelmi irrealitást, — hiszen a gyümölcsöt előbb szedni le, mint ahogy megérett, már önmagában is irrealitás, — hanem társaséletünknek minden terén, ahol kimondott szavunk ellene mond érzésünknek, érzésünk viszont akaratunknak és cselekvésünknek. Irrealis minden ember, aki nem annak mutatja magát, aki, vagy nem az, akinek magát mutatja. Az ilyen szükségképpen épp ugy megcsalja szociális életviszonyaiban a maga embertársát, mint az a gyümölcstermő, aki hirdetett kitünő gyümölcse helyett a leghiványabbat szállítja. Nem éppen irrealis-e az a jóbarát, aki mást érez és mást cselekszik, mint amit mond jóbarátjával szemben? Az a tudós, aki mást tanít, mint amit cselekszik, vagy mást érez és tesz, mint amit elméletileg hirdet? Nem irrealis-e az

a politikus, aki a hazája jólétének köpenyge alatt csak a maga jólétének megvalósítására törekszik, vagy hogy önmagát boldogítsa, folytonosan csak a haza boldogítását hangoztatja?

Tökéletesen találó szót mondott tehát a mi vidéki panaszosunk. Magyarországon a szociális életnek igazi harmónikus érvényesülését minden téren megakadályozza szociális érvényesülésünknek irrealitása, vagyis önmagán belül mutatkozó alapellenmondása. Pusztán csak külsőség és látszat ma minálunk csaknem minden jelenség. A realitás, az önmagán belüli következetesség inkább csak kivétel, itt-ott szórványosan fölmerülő tűnemény, amelyet megcsudálunk, vagy a legtöbb esetben egyenesen megsajnálunk.

Sőt hogy ennek a szerencsétlen szociális irrealitásnak elméletileg tudományos igazolása is lehessen, épp Magyarországon akadt egy filozófus, aki azt a híres és örökre megdönthetetlen logikai alaptételt, hogy minden dolog azonos önmagával, ilyképp alakította át korunk és társadalmunk szemlének megfelelővé: minden dolog bizonyos tekintetben azonos önmagával. Tudományosan kísérlette tehát meg annak az igazolását, hogy az a bizonyos ütött-vert gyümölcs csak bizonyos fők tekintetben rossz, tudniillik csak a vevő számára, de már az eladónak jó, mert hitványsága mellett is épp annyit jövedelmez, mintha elsőrendű volna.

Az irrealis társadalmi élet így szűlle meg minálunk az irrealis logikai tudományt. S ezúttal mintegy szentesített szociális életünknek minden ferdeségét és ellenmondását.

Ámde, valamint a logikának legelső azonossági alapelve örökre megdönthetetlen, így kell megdönthetetlennek lennie annak a szociális alaptételnek is, hogy csak az a társadalmi élet lehet igaz, becsületes és értékes, tehát mindenképpen reális, amely minden tekintetben megfelel önmagának. Ez soha se fogja megcsalni, téves utra vezetni és kijátszani a másikat, a vele szociális életközösségen élő többi társát. Mert ő csak azt teszi, amit mond és érez, és azt mondja és érzi, amit mindig eslekezik.

Ez minden szociális cselekvésünknek s viszont minden szociális cselekvésünk értékelésének egyetlen igazi alapja és garanciája. Ezen a ponton kell teljesen megfordulnia a mi mai magyarországi szociális életközösségünknek. Ha megdondolja mindenképp, hogy a hazugság, az ellenmondás, a látszat bármédjig tartja is főnn magát, végre egyszer mégis csak kislát s akkor örökre megsemmisül, viszont az igazság, a következetesség, a valóság is bármily hosszú ideig lappang elnyomva, egyszer mégis csak kiderül és akkor örök is marad az uralma: akkor belátja azt is, hogy csak látszólagos haszon minden tettetés, hazudozás, ide-oda kerteles, mert az igazi s megsemmisíthetetlen hasznót csakis az egyenesség, következetesség, a szónak és tettek teljes harmóniája teremti meg.

Az életrealitás az, amelynek döntő szerepet kell kapnia az iskolában és az életben, a magán és a társas érintkezésben, az egyéni és az állami tevékenységekben. A legfelsőbb és a legalsóbb társadalmi és állami rétegekben csakis ez az életrealitás teremtheti meg a harmonikus összműködésre oly nélkülözhetetlen alapot és főtételt. Ez adja meg országunknak a külföld előtt oly mellőzhetetlenül szükséges megbecsülést és bizalmat. Tanulja meg minden magyar ember a logikus életet. Csakis annyit mondjon, amennyit érez és akar és csakis annyit érezen és akarjon, amennyit mond. Ne igérjen többet, mint amennyit adhat s ne adjon mást, mint amit ígért.

Ez az egyéni és társadalmi életnek egyetlen logikai alaptörvénye. Ha ezt megtartjuk, akkor igazi realitást nyer az életünk önmagunkra nézve is, meg embertársaink közösségére nézve is egyszersmind.

Hírek.

— **Samassa József dr. halála.** Az egri bíboros érsek, a magyar Cicero hosszas betegség után elhunyt 84 éves korában. 1871-ben lett szepesi püspök, 1873-ban egri érsek. Nagy tudományairól, erős magyar érzéseiről általános tisztelet vette körül a megboldogultat, aki főpásztor tisztségnek ideje alatt hat milliót adott jótékony és kulturális célokra. Híve volt a független eszméknek és egyetlen volt a katolikus főpárok közül, aki a Kossuth Lajos temetésén megjelent. Szigorú egyházi volt, de legszigorúbb önmaga iránt. Temetése tegnap volt Egerben.

— **Halálözös.** Sulyos csapán érte tisztársunkat *Kosztovics Kálmán* gyámpénztárost. Széplelkű neje a héten elhunyt azon sérülés következtében, mely egy automobilon történt.

— **Szabadságon.** *Komáromy Antal* főpénztáros és *Koncz Ákos* tb. tanácsnok fővelétáros szabadságukat megkezdték és mindketten a Konyári Sóstó fűdőben időznek.

— **Tanítók gyógyfürdőjéről.** Általánosan ismeretes a tanítók az értekes mozgalma, hogy a tanítók és más társadalmi állású egyének fárasztó munkájban meggyengült idegzetének erősítése, a meghűlésből származó összes betegségek gyógyítása, kellemes nyári üdülése s így a további, intenzív munkához szükséges új erő gyűjtése szempontjából egy gyógyfürdő és üdülőhely létesítését veték tervbe. Mert, míg egyik-másik fürdőn létesített tanítók lakóházával a tanítók oleos fürdői üdülésének és gyógyulásának csak egy része, az oleosabb lakás kérdése nyer megoldást, a betegséglelyző alapok szervezésével szintén csak néhány tanító juthat oleos fürdőhelyekre, addig a tanítók társadalmi gyógyfürdőjének szervezésével ezer meg ezer tanító és tanító-család üdülhet és gyógyulhat az otthoni költségek mellett. E föltevésről a valóságban is meggyőződést szereztek a tanítók, mert a szervezés alá vett székelyudvarhelyi Szejke fürdő, bérleti alapon már most a jelen nyári ideyben megnyitották a tervezett fürdő és üdülőhelyüket, s számos tanító és tanító-család és más társadalmi állású egyén üdül és gyógyul ezen értekes bő forrású, kenes-sós, a herkulési források vizével csaknem azonos összetételű gyógyvízű, erdős helyeken fekvő Szejke fürdő. — Szerzett tapasztalataik alapján egyfő-egyig elragadtatással beszélnek ezen nagy kincsét örök fürdő hatásáról, gyógyerejéről s erős elhatározással vannak, ennek megszerzése és célszerű kiépítése érdekében szervezés alá vett részvény-társasági mozgalom támogatása érdekében. — A közeli napokban kibocsátandó részvénytársasági „Alapítási tervezet” szerint, a készen levő építési tervek és költségvetések alapján a részvénytöke 500,000 korona lesz s egy részvény ára alapítási költségekkel együtt 52 korona, melyet a tanítók és más állású foglalkozású egyének is jegyvezhetnek. A tanítók eme társadalmi mozgalomhoz való csatlakozásra az Udvarhely vármegyei Jegyzői Egyelet a napokban hozott közgyűlési határozata alapján az ország összes jegyzői egyesületeit felhívja, hogy a kibocsátandó részvények 50%-át a jegyzők vegyék meg, hogy így segítsék mielőbb céljához jutni ezen üdvös mozgalom, a tanítók társadalmi gyógyfürdőjének kiépítését. Részvények és villatettek vásárlása iránti szándékábrólki bejelentheti már most Gyerkes Mihály igazgatótanítónál, Székelyudvarhelyt. Részvénytársasági és a magánépítkezések az alakulás után azonnal megkezdődnek.

— **A homokkerti posta.** M. kir. posta- és távirda-igazgatóság Nygyvárad. 38,722—1912. Hirdetmény. Debreczen szab. kir. város Homokkerti városrészen „Debreczen 8.” elnevezésű folyó évi augusztus hó 16-án új postahivatallal lép életbe. Ezen postahivatallal postamasteri kezelésében teljes fel- és leadó szolgálattal és a postalaképénztár közvetítő hivatala gramant fog működni s postai összeköttetésű a Debreczen 2. sz. posta- és távirda hivatalhoz és vissza naponként háromszor közeledő gyalog-

küldönc postáját utján a Debreczen 2. sz. posta és távirda hivattal fogja nyerni. A postahivatal forgalmi körébe Debreczen szab. kir. város Homokkert városrészt osztom be. Nagyvárad, 1912 augusztus 5. Siket, m. kir. posta- és távirda-igazgató.

— **A törvényhatóságok és a magyar ipar.** Az 1907. évi III. 1.-cikk rendelkezései szerint a törvényhatóságok és községek, úgy az alájuk rendelt hivatalnok és intézkető ipari szükségleteiket a magyar iparcikkek beszerzésével tartoznak kielégíteni s ezen obligáció alul csak a belügyminiszter adhat a kereskedelemügyi kormány hozzájárulása mellett, kivételes esetekben fölmentést. A belügyminiszter most újában korrendeletben figyelmezteli ehbeli kötelezéseikre a törvényhatóságokat, közölve velük a külföldről beszerezhető (mert nálunk még nem produkált) iparcikkek jegyzékét és hangsúlyozván azt, hogy e listában elő nem forduló iparcikkek külföldről való beszerzéséhez külön-külön indokolt kérelmet kell intézni a kormányhoz.

— **Külföldi lőfegyverek bemutatása.** A pénzügyminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg a külföldi lőfegyverek próbája tárgyában rendeletet adott ki. A rendelet szerint nemcsak a belföldön készült lőfegyverek mutatandók be forgalombahozatal előtt a lőfegyver-próbaállomáznál, hanem a külföldről behozott lőfegyverek is abban az esetben, ha azok egy más állam hatósága által a hazaihoz hasonló érvényességű próbabélyeggel ellátva még nincsenek. A vámhivatalnok a fegyverkészítők vagy fegyverkereskedők címére a külföldről bárholnan érkezett fegyverküldeményekről a fegyverek fajának, darabszámának s a feladás helyének és a címzett nevének feltüntetése mellett a budapesti próbaállomást (Köztemető-ut 20/a. sz. a.) haladéktalanul értesíteni kötelesek. Vizsgálati kötelezettség alá esnek pedig az egy, két és három csövű puskák, az ismétlődő puskák, a Flóbert-puskák, a pisztolyok és pisztolettek, a revolverek és ismétlődő-pisztolyok, a karabélyok, a botfegyverek s egyéb kézi lőfegyverek. A légfegyverek nem esnek vizsgálati kötelezettség alá.

— **A győri kántor instanciája a debreczeni főbíróhoz.** A debreczeni levéltár érdekes levelet őriz, melyben egy nagycsaládu győri kántor a magisztrátus segítségét kéri. Megjegyezzük, hogy az ilyen kérelem akkor rendes szokás volt. A levél, mely szomorúan jellemzi a tizennyolcadik század megélhetési viszonyait, így hangzik:

Tekéntetes Bíró Uram! Kegyes Nagy Jó Uram! Melly csudálatos legyen az Ur Istennek Böltis Rendelése az ő teremtésiben, az Ember meg nem mondhattya; amidőn azon egy dolgot egyikének nagy áldására, a másinak pedig nagy boldogtalanságára szabad akarattából adgya.

Ugyan Tekéntetes Uram! az Urat, Ő kegyelmét a Felséges Isten egy szép Rendes Urfival egész Ur Hazának s Tekéntetes Diszes Familijának consolatóljára kiváltképen megáldotta, a kit is hogy az Én Istenem az Ő Szent Hazának Oszlopává tégyen, és az Urnak, Tekéntetes Uramnak tellyes megörvendezetésére megtarteson, és sok Nemzettségekre szaporitson, alázasos teljes szivemből kívánom; engemet pedig ellenben nyoltz élő eleven gyermekekkel megláttó; kik is többire oda alá, Debreczen Nemes Várossában, a Tis Urnak és a Nemes Tanátsnak Szárnyai alatt, de a szegény nyomorult feleségem nyakán nagy terhül vagynak, kik miatt magam is ide N. Győrbe bujdoztam, hogy itten tsekély szolgálatommal valamit táplálásokra kereshetvén, ily mesze földről is rölök viselhetnék. De mi haszna! Mert magamat is alig tarthatom, hát még anyi magzatimat hogy tartsam, nem tudom. Bezzeg az Ábrahám áldása terhes én nekem! de a bizom Isten utánaz Urak könyörülő Szivekbe.

Akinek okáért az Urat, Bíró Uramat és Tekéntetes Nagy Jó Asszonyomat is alázasosan instálom, mert jól tudom, esmérém és hallom Sokaktól a könyörülő kegyes Sziveket, amellyért is Isten mindedig bővséges áldást adván, azt még ezután is jobban terjeszti és az egy Urfiak bizony Tiz Nemzettsége Szaporitya, Mellőztassanak Szegény Feleségem és Árváknál nyomorultabb gyermekecskéimre ottan kegyes Szemekkel tekinteni, mely szép gratiáért Tekéntetes Bíró Uramnak s az Asszonyomnak a koronás Prófétával minduntalan az Ur Hazában Szép virágozó életekért (s boldogulásukért gyönyörűségezen énekelni meg nem szűnendek és az azt egész Világ előtt is dicsekedni el nem mulasztom.

Maradok hőtig A Ties Urnak N. Győr, 1762. die, V. Mai, nagy alázasos Szegény Éneklő szolgálja, a Nemes Győri Rka. Ecclia Cantor és érdemellen éneklő szolgálja Szabó Pál.

A levél hátán a következő végzés olvasható: Perceptor Uramik alkalmas módon külgyenek a Szegény Éneklőnek 10 Rforintokat és animadvertálják otthoni nyomorult Feleségét és árváit.

Alapítottat 1561.

Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS »
KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.
 (VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett. ☺☺☺☺☺

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésesebben állíthatnak ki. — Yidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. ☺☺☺

Tartós betűrebből készült tömöntvényekkel helybelli és vidéki nyomdáknak, könyvkiadóknak jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.

Debreczen szabad királyi város

világítási vállalata

városi üzlet Fiac-utca 81. sz. alatt.

Elvállalja: légszesz és villamos vezetékek és felszerelések be-
rendezését világítási és ipari célokra. Gázkályhánknál és főzők-
nél az elhasznált légszesz legfeljebb egyharmadrész áru, mint
a tüzelés költsége. Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzá-
való felszerelések kaphatók. Szállít mindenféle dinamó gépeket
és villamos motó- **pirszén (koks)** házhoz szál-
kat. — Elsőrendű **porosz kőszén** litva olcsóbban
mint bárhol **porosz kőszén** megrendelhető a lég-
és tisztia : **fekete kőszén kátrány** szeszgyárban vagy a
városi üzletben. Valamint épületek és favazak megvédésére való
fekete kőszén kátrány tetszés szerinti mennyi-
ségben. — Mindennemű
felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő —————
gépészmérnök.

Gyári telefon: 74.

Városi üzlet telefon: 90.